

Agendapunt 12 Definitieve scenariokeuze regulering sierteelt en lelieteelt

Beantwoording technische vragen FvD (S.G. Milius)

- Wat zijn de juridische en praktische gevolgen wanneer de gemeente de keuze voor een scenario uitstelt totdat het aangekondigde landelijke kader voor gevoelige functies beschikbaar is?

Het voorbereidingsbesluit is door B&W vastgesteld op 22 januari 2026. Volgens de Omgevingswet geldt een voorbereidingsbesluit maximaal 1,5 jaar (18 maanden). Dit betekent dat de tijdelijke voorbeschermingsregels lopen tot uiterlijk juli 2027. Wanneer het landelijke kader definitief zal worden is nog niet bekend.

- Op welke juridische, milieukundige en wetenschappelijke onderbouwing is de grens van 50 kilogram gewasbeschermingsmiddelen per hectare per jaar gebaseerd? Is over deze grenswaarde extern juridisch advies ingewonnen en kan dit advies met de raad worden gedeeld?

In Artikel 2.2 lid b onder 3 van het vastgestelde Voorbereidingsbesluit is de norm van maximaal 50 kilogram per hectare per jaar expliciet vastgelegd als een van de uitzonderingsgronden/voorwaarden waaronder voor lelieteelt buiten de sierteeltvrije zone nog een vergunning verleend kan worden. Een vergunning voor lelieteelt buiten de spuitvrije zone van 50 meter alleen wordt verleend bij biologische teelt of bij een substantieel verminderd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (≤ 50 kg/ha/jaar). Zie verder ook de antwoorden op de vragen van de VVD.

- Hoe wordt objectief vastgesteld hoeveel kilogram gewasbeschermingsmiddelen per hectare wordt gebruikt? Welke gegevens moeten telers daarvoor aanleveren en welke bevoegdheden heeft de gemeente om deze gegevens te controleren?

Zie hiervoor de antwoorden op de vragen van de VVD

- Hoeveel bestaande telers en percelen vallen naar verwachting onder de vergunningplicht, de meldingsplicht en de mogelijkheid van maatwerkvoorschriften?

Dat is moeilijk in te schatten, en hangt sterk af van de keuze in, en nadere uitwerking van de scenario's, maar ook van de keuzes die de telers zelf maken.

- Hoeveel ambtelijke capaciteit is jaarlijks nodig voor vergunningverlening, meldingen, toezicht, maatwerk en handhaving? Welke eenmalige en structurele uitvoeringskosten worden voor de gemeente verwacht? Welk overgangsrecht geldt voor bestaande teelten, grondcontracten en reeds aangegane verplichtingen?

Deze vraag kan ik op dit moment niet voor u beantwoorden.

- Is een sociaal-economische effectanalyse gemaakt voor agrarische ondernemers, grondeigenaren en de lokale economie?

Nu (nog) niet. Wat de sociaal-economische affecten zijn hangt af van de scenariokeuze en de nog uit te werken maatregelen.

- Welke risico's bestaan op nadeelcompensatie, schadeclaims of juridische procedures en welk bedrag is daarvoor geraamd?

Informatie over (mogelijke) nadeelcompensatie vindt u in eerdere stukken, waaronder het recente memo aan uw raad. Algemeen kan gesteld worden dat een vergunnings- en/of meldingsplicht niet direct leidt tot schade, dit onderwerp zal straks onderdeel zijn van de nadere uitwerking van het omgevingsplan.

- Welke gevolgen kan scenario 4 hebben voor bestaande of toekomstige woningbouwplannen in de nabijheid van agrarische percelen? Kan in een kaart of overzicht worden aangegeven welke bestaande woningen, scholen, zorglocaties en woningbouwlocaties binnen de voorgestelde afstandszones liggen?

In Bijlage II bij het openbare voorbereidingsbesluit zijn de gevoelige functies uitgeschreven: woningen, 24-uurszorg, kinderopvang, dagverblijven, gezondheidszorg met bedgebied, basisscholen/voortgezet onderwijs, speeltuinen, recreatiefuncties en sportfuncties (inclusief buitenruimten/tuinen). Bij de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties zal rekening worden gehouden met de bestaande rechten van agrariërs. Op dit moment hebben wij een dergelijk overzicht nog niet.

Beantwoording technische vragen VVD (A. Kroondijk)

1. Waar is de norm van 50 kg gewasbeschermingsmiddelen per hectare per jaar in het voorbereidingsbesluit op gebaseerd. Is hiervoor een concrete wetenschappelijke of juridische onderbouwing aanwezig en waarom deze grens. Oftewel is dit juridisch houdbaar.

Het voorbereidingsbesluit is een uitwerking van het raadsbesluit van 16 juni 2025. In dit raadsbesluit wordt deze norm van 50 kg/hectare gehanteerd. De voorgestelde norm wordt binnen het omgevingsrecht vrij algemeen gehanteerd en is ook afgeleid uit onderzoek naar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen binnen verschillende teelten. De norm is dus niet zoer rechtstreeks afkomstig uit landelijke wet- of regelgeving maar wordt ook binnen de rechtspraak en jurisprudentie gehanteerd. De juridische houdbaarheid hangt samen met de mate waarin deze ruimtelijk relevant, objectief onderbouwd en proportioneel is. In het kader van het omgevingsplan wordt hiervoor na de scenariokeuze een afzonderlijke juridische en ruimtelijke onderbouwing opgesteld.

2. Is een norm in kilogrammen wel de juiste maatstaf? Gewasbeschermingsmiddelen verschillen sterk in werking, samenstelling en risico. Is het daarom niet logischer om te kijken naar daadwerkelijke emissie, toepassingswijze en blootstelling?

Gewasbeschermingsmiddelen verschillen in werkzame stof, toxiciteit, toepassingswijze en milieueffecten. Een norm gebaseerd op kilogrammen per hectare is een vereenvoudiging van de praktijk. Tegelijkertijd heeft een dergelijke norm als voordeel dat deze relatief eenvoudig te hanteren, controleren en handhaven is. Meer verfijnde systemen gebaseerd op emissies, blootstelling of milieubelasting zijn zeer kostbaar en complex uitvoerbaar en vragen om aanvullende monitoring en handhaving. Doel is een omgevingsplan dat regelt wat nodig is zonder onnodig complexe regels dat ruimte biedt voor innovatie.

3. Het voorbereidingsbesluit zonder bestaande sierteelt die al voor inwerkingtreding plaatsvond is verboden. Hoe is het college voornemens in het definitieve omgevingsplan om te gaan, met bestaand rechtmatig gebruik en met bestaande, maar nog niet benutte planologische mogelijkheden? Heeft het college laten onderzoeken in hoeverre beperking van deze mogelijkheden aanleiding kan geven tot verzoeken om nadeelcompensatie op grond van de Omgevingswet? Zo ja, wat zijn daarvan de conclusies en mogelijke financiële gevolgen voor de gemeente.

De voorgestelde scenario's geven vooralsnog geen aanleiding voor grotere risico's ten opzichte van het voorbereidingsbesluit. Bij het opstellen van het omgevingsplan dient uiteraard rekening te worden gehouden met bestaande regelingen en planologische rechten.

4. Is er voldoende ruimte voor innovatie? Kan een innovatieve teeltmethode waarbij middelen bijvoorbeeld rechtstreeks via druppelirrigatie bij de wortel worden gebracht en nauwelijks drift optreedt, onder de voorgestelde regels worden toegestaan?

Bij de verdere uitwerking van regelgeving wordt ingezet op innovatieve toepassingen en technieken, die aantoonbaar leiden tot minder emissies of gezondheidsrisico's, en dat die een plek krijgen binnen het regelgevend kader. Daarbij is het uitgangspunt dat de doelstelling van bescherming van gezondheid en leefomgeving wordt geborgd.

5. Wat zijn de gevolgen voor bestaande agrarische bedrijven? Hoeveel bedrijven en hectares in onze gemeente worden door de regeling geraakt en welke gevolgen heeft dit voor hun bestaande bedrijfsvoering en gebruiksmogelijkheden. Neem hierbij mee dat in Boijl de laatste paar jaar minimaal 8 boerderijen (melkvee) zijn gestopt, waarbij het land een nieuwe veelal akkerbouwfunctie krijgt. Dit betreft juist sierteelt, mais of andere gewassen die gewasbeschermingsmiddelen nodig hebben. Willen we dit en hoe kan de gemeente hierbij helpen en/of verantwoordelijkheid nemen?

Voor bestaande agrarische bedrijven geldt dat bestaand rechtmatig gebruik als uitgangspunt wordt gerespecteerd. Voor toekomstige ontwikkelingen kunnen aanvullende voorwaarden gaan gelden. Het college is zich ervan bewust dat de agrarische sector in beweging is en dat vrijkomende landbouwgronden regelmatig een andere agrarische functie krijgen. De gekozen regeling beoogt een balans te vinden tussen agrarische ontwikkelmogelijkheden, volksgezondheid en een goede kwaliteit van de leefomgeving.

6. Hoe controleert de gemeente hoeveel middelen worden gebruikt, welke middelen dat zijn en hoe deze worden toegepast? Is dit praktisch uitvoerbaar zonder onevenredige toezichtskosten?

Toezicht op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ligt primair bij landelijke toezichthouders zoals de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Voor zover straks regels onderdeel gaan uitmaken van het gemeentelijke omgevingsplan, kan de gemeente toezicht houden op de naleving van die planregels en op de spuitboekhouding van de telers. Bij de uitwerking van de regeling wordt nadrukkelijk gekeken naar uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de gekozen systematiek.

7. Kan een praktisch en juridisch houdbaar model worden ontwikkeld? En zo ja, wat is daarvoor nodig.

Een juridisch en uitvoerbaar model met uitvoerbare en handhaafbare regels met een proportionele belangenafweging is mogelijk. De voorliggende scenariokeuze is ontwikkeld vanuit deze uitgangspunten, en een belangrijke voorwaarde om verder te kunnen.

1. Mailbericht A. Kroondijk 24-09

Op onderstaande vragen heb ik nog geen antwoord van de portefeuillehouder gehad. Graag wil ik daar nog de volgende vragen aan toevoegen:

Parallel aan het omgevingsplan proces loopt nu het traject van de Rijksoverheid om te komen tot een verdere uitwerking. Waarom wachten we de uitkomsten daarvan niet af? En zo niet, is het dan mogelijk om op een later moment nog aan te sluiten bij het traject van de Rijksoverheid?

De huidige opdracht van de raad is om een scenario keuze te maken en deze vervolgens uit te werken in een ontwerp Omgevingsplan. Dat ontwerp omgevingsplan kan ook tijdens de verdere uitwerking aan nieuwe ontwikkelingen worden aangepast, of na vaststelling worden gewijzigd wanneer daarna nieuwe wetenschappelijke inzichten, landelijke regelgeving of beleidsontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

2. De vorige portefeuillehouder zou in gesprek gaan met de LTO Weststellingwerf om te onderzoeken hoe het convenant eruit zou komen te zien. Wat is de opvolging hierin geweest?

Er is zowel met LTO Weststellingwerf als met de Weststellingwerfse lelietelers contact geweest over het opstellen van een convenant. Vanuit de gemeente is hiervoor een conceptdocument voorbereid als mogelijk vertrekpunt voor een gesprek met LTO Weststellingwerf en de telers. Dit concept is nog niet met hen gedeeld.

Met het voorbereidingsbesluit is onderscheid gemaakt tussen bestaande en nieuwe teelt. Als bestaande teelt wordt daarbij aangemerkt de teelt van bollen die op 22 januari 2026 al in de grond zat. Tegelijkertijd vraagt het amendement van uw raad om toe te werken naar een situatie waarin de vergunningsplicht voor alle lelieteelt geldt.

Gelet op deze ontwikkeling is ervoor gekozen om het gesprek over de concrete inhoud van het convenant op dit moment niet verder te voeren. Het is vanuit het oogpunt van een zorgvuldige samenwerking met de telers wenselijk om eerst meer duidelijkheid te hebben over het toekomstige kader en de positie van de bestaande teelt, voordat met hen afspraken over vrijwillige maatregelen worden besproken.

3. Is LTO Weststellingwerf meegenomen in het scenario dat in het RV voorligt? Zo ja wat zijn de uitkomsten hiervan, zo nee, waarom is de LTO niet meegenomen?

Voor deze scenariokeuze zijn de kaders van de raad leidend geweest. De opdracht van de raad om met de Weststellingwerfse lelietelers te komen tot een convenant valt buiten de opdracht om een scenariokeuze te maken. LTO Weststellingwerf is niet betrokken geweest bij de scenariokeuze, omdat de keuze voor een scenario onderdeel is van de besluitvorming en opdracht door de gemeenteraad.

*Wel heeft een gesprek met de Weststellingwerfse lelietelers plaatsgevonden.
De inzichten uit dit gesprek zijn meegenomen bij de totstandkoming van scenario 4.*

4. Indien onderstaande vragen van toepassing zijn op scenario 4, dan zou ik graag de beantwoording hiervan aan de hand van dit scenario tegemoet willen zien. Nu dit helaas op de voorlichtingsavond nog niet beschikbaar was.